

Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2020

Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2020

Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

År 2020 har i många stycken präglats av den pågående Corona-pandemin som även påverkat regionen och dess verksamhet i hög grad. Regionens revisorer har i sin granskning av Regionstyrelsen och nämnderna beaktat den påverkan och de effekter som pandemin haft.

Syfte

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från Regionfullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?
2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?
3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?
4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?
5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Avgränsning

Granskningen omfattar Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av: Kommunallag (2017:725), Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) (HSL), flerårsplan för 2020 - 2022, regionplan för 2020 och nämndens reglemente.

Allmänt om Hälso- och sjukvårdsnämnden

I Regionplanen anges att Hälso- och sjukvårdsnämndens resultatmål för 2020 är; Bästa vårdkvalitet och Tillgänglig vård.

I Regionplanen anges också att ”Genom nämndens arbetssätt utvecklar vi hälso- och sjukvården samt tandvården i utvecklingsplanens inriktning. Fokus ska vara fortsatt arbete med aktiviteter inom bästa vårdkvalitet och tillgänglig vård. Resultaten ska uppnås genom personcentrerad vård, patientsäker vård, fortsatt utveckling av digitala tjänster och möten, vård på rätt vårdnivå, förebyggande, hälsofrämjande och kunskapsbaserad vård.

Med detta fokus bidrar nämnden till effektmålen trygga och nöjda medborgare, attraktivt och hållbart Värmland samt god och jämlik hälsa. I och med att Barnkonventionen fastställs i lag den 1 januari 2020 läggs fokus på att implementera barnperspektivet inom nämndens uppdrag. Arbetet under planperioden kan komma att påverkas av det nationella arbetet med god och nära vård med anledning av förslagen från utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård.”

Enligt Hälso- och sjukvårdsnämndens reglemente ska nämnden utöva ledning av Region Värmlands hälso- och sjukvård och folktandvård i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen och Tandvårdslagen. Nämnden ska också utöva ledningen av Region Värmlands samlade insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

I reglementet anges också att nämnden finansierar och styr vården genom överenskommelse med Regionstyrelsen och avtal med privata vårdgivare via vårdvalssystem samt ersättningssystem om ersättning för fysioterapi.

Hälso- och sjukvårdsnämnden utvecklar, styr och följer upp vården och insatser enligt LSS genom sin nämndplan. Nämnden ska överenskomma med Regionstyrelsen om genomförande av nämndplanen för nämndens räkning.

Region Värmland är huvudman med ansvar att erbjuda hälso- och sjukvård enligt HSL. Hälso- och sjukvårdsnämnden. Nämnden ska ansvara för de uppgifter som följer av Region Värmlands ansvar som huvudman.

Bland nämndens uppgifter kan nämnas:

- Planera hälso- och sjukvården samt tandvården ur ett övergripande befolkningsperspektiv och därvid samverka med samhällsorgan, organisationer och vårdgivare
- Följa upp verksamheten och ekonomin och redovisa därmed förknippade rapporter (bland annat prognoser, delårs- och årsbokslut) till Regionstyrelsen
- Samverka med andra huvudmän i fråga om planering av regionsjukvården
- Utarbeta förslag till budget och ekonomisk flerårsplan inom de av fullmäktige fastlagda ramarna
- Besluta om en nämndplan för sitt ansvarsområde
- Avge yttranden, utlåtanden och skrivelser inom ramen för nämndens ansvarsområde
- Till Regionfullmäktige bereda Regionstyrelsens förslag till regional utvecklingsstrategi inom det som avser nämndens ansvarsområde
- I övrigt bereda ärenden till Regionfullmäktige inom nämndens ansvarsområde och inom nämndens ansvarsområde verkställa Regionfullmäktiges beslut.

Som nämnts ovan har Coronapandemin påverkat hälso- och sjukvården på flera sätt. Vissa verksamheter har påverkats mer än andra och för vissa personalgrupper har arbetsmiljön och arbetstiden upplevts som försämrade respektive betungande. Andra effekter som pandemin medfört är att olika digitala verktyg och lösningar för ökad tillgänglighet och effektivisering har initierats och tagits i bruk. I olika sammanhang har också framförts att samverkan, såväl internt som med andra huvudmän, har utvecklats och förstärkts under år 2020.

Metod

Granskningsinsatsen består i att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar. Revisorernas presidium har träffat nämndens presidium och fört en dialog om nämndens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m.

Resultat av granskningen

Granskningens resultat redovisas även i bilagan.

1. Har Hälso- och sjukvårdsnämnden tolkat mål och uppdrag från Regionfullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?

Regionfullmäktige har i regionplan 2020, utöver de mål som omfattar samtliga nämnder, fastställt två resultatmål för Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Bästa vårdkvalitet
- Tillgänglig vård

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade vid sitt möte 2019-10-08 (§ 202) att föreslå Regionstyrelsen att godkänna Hälso- och sjukvårdsnämndens nämndplan inklusive mätplan för 2020.

Vid nämndens möte 2019-10-11 (§ 214) beslutade nämnden att godkänna nämndplanen med några ändringsyrkanden. Vid samma möte (§ 230) beslutade nämnden att nämndens mätplan återremitteras med motivering att utarbeta ytterligare mål för tandvården och att mätplanen ska inbegripa barntandvård.

Nämndens reviderade mätplan fastställdes vid nämndens möte 2019-12-04 (§ 252).

I mätplanen finns under resultatmålet *bästa vårdkvalitet*, fem fokusområden. Under resultatmålet *tillgänglig vård* återfinns sex fokusområden (där flertalet redovisas med flera indikatorer). Dessutom finns i mätplanen angivet hur målet *hållbar organisation* ska redovisas i fem fokusområden.

Under respektive fokusområde finns måttsatta indikatornivåer som samlat ska ge möjlighet att verifiera bedömningen om målen uppfyllts. Vissa av indikatorerna är formulerade som *Utveckling över tid*.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

I nämndplanen anges regler kring uppföljning. Nämnden får löpande rapportering vid sina sammanträden i månadsrapporterna, avseende verksamhet och ekonomi.

Två gånger per år (via en årsredovisning respektive en delårsrapport) ska hälso- och sjukvårdsnämnden redovisa till regionfullmäktige hur den har fullgjort de uppdrag som regionfullmäktige har lämnat till den i reglemente och regionplan. Redovisningen följer regionfullmäktiges mätplan. I årsredovisningen sker även separat uppföljning av tillkommande uppdrag. Regionstyrelsen har ansvar för att samordna de övriga nämndernas redovisningar inför beslut i regionfullmäktige.

Hälso- och sjukvårdsnämndens mätplan visar ett urval indikatorer som ska följas upp för respektive mål och med vilken frekvens som uppföljningen ska göras. Vissa indikatorer följs upp månatligen medan andra indikatorer följs upp vid delårsrapportering och årsredovisning.

Indikatornivån är ett underlag för bedömning av måluppfyllelsen för respektive indikator. Nämndens mätplan ingår i nämndplanen som en bilaga.

Vid Hälso- och sjukvårdsnämndens möte i maj beslutade nämnden om en komplettering av nämndens internkontrollplan för år 2020 med anledning

av Coronapandemin. Nämnden har under året, vid nämndens samtliga möten fått en återrapportering av: Corona-pandemins effekter, uppkommen vårdskuld och framtagna strategier för återställning av hälso- och sjukvården.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Enligt Kommunallagen 6 kap 6§ ansvarar nämnderna för att det finns en tillräcklig intern kontroll inom sina respektive ansvarsområden.

Av Region Värmlands reglemente för internkontroll framgår att det är Regionstyrelsen som ansvarar för att årligen fastställa en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Huvuddelen av kontrollmomenten ska utformas så att de berör alla eller flertalet av regionens olika verksamhetsdelar. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll.

I nämndplanen anges att Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en tillräcklig intern kontroll inom Region Värmland. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll.

Syftet med internkontroll är att säkerställa att organisationen når sina uppsatta mål. Internkontrollen stöttar genom att identifiera risker och utifrån det utforma kontrollåtgärder. På så sätt ges möjlighet att i ett tidigt skede vidta åtgärder som syftar till att uppnå målen.

I nämndplanen anges vidare att ”För att inte skapa parallella system för internkontroll och övrig uppföljning, såsom månadsuppföljning, delårsrapporter och andra lägesrapporteringar, omfattar internkontrollen all uppföljning, vilket underlättar ledning och styrning då helhetsbilden blir tydligare.”

Inom Region Värmland definieras internkontroll som samlingsbegreppet för:

- Mätplaner, som beskriver vilka indikatorer, vilka bidrar till målen, som följs upp och med vilken frekvens.
- Lägesrapporter som beskriver helheten och som kompletterar mätplanerna.
- Fördjupningar inom de områden som riskbedömning resulterat i.
- Summering från hälso- och sjukvårdsdirektörens tertialdialoger.
- Åtgärder som genomförts alternativt krävs när målen inte nås eller om lagar/regler/riktlinjer inte följs.

Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Den interna kontrollen har utförts enligt följande:

- Tertialrapportering efter årets första tertial.
- Delårsrapport efter andra tertialet.
- Årsredovisning efter 2020.
- Månatlig lägesrapport från hälso- och sjukvårdsdirektören som sammanfattar hälso- och sjukvården.
- Månatlig uppföljning utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mätplan.
- Fördjupningar med åtgärder. Baseras på riskbedömningar utifrån målen bästa vårdkvalitet och tillgänglig vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade vid sitt möte 20-05-12 (§96) om ett tillägg till nämndens internkontrollplan för år 2020 med anledning av Coronapandemin.

Nämnden beslutade att:

1. Uppdra till regiondirektören att ta fram underlag för analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården.
2. Återkomma med delrapporter av detta vid varje hälso- och sjukvårdsnämnd i enlighet med internkontrollplanen

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Revisorernas bedömning, utifrån en översiktlig granskning av nämndens protokoll, är att besluten ryms inom nämndens befogenheter i enlighet med det av Regionfullmäktige fastställda reglementet.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Utifrån denna översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har en ändamålsenlig beslutsformalia. Nämndens protokoll är justerade inom 14 dagar och anslagna inom gällande tidsramar (med undantag för det extra sammanträde som hölls den 26 mars då protokollet justerades först den 21 april).

Sammanfattande revisionell bedömning

Vår bedömning är, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Hälso- och sjukvårdsnämnden under 2020 har haft en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten på en övergripande nivå.

Bilaga - Resultatsammanställning för Hälso- och sjukvårdsnämnden

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Kontrollpunkter

1.1 Har nämnden fastställt en nämndplan inklusive mätplan i enlighet med anvisningarna i regionplanen?

Resultat/Bedömning

Nämnden har fastställt en nämndplan och mätplan för år 2020 (§214 2019-10-11). Nämnden kompletterade mätplanen (§252, 2019-12-04).

1.2 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade den, 20-05-12 §103, föreslå Regionfullmäktige godkänna förslag till program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare

1.3 Vilka uppdrag till Regionstyrelsen har nämnden beslutat om i övrigt?

Hälso- och sjukvårdsnämnden har inte under år 2020 beslutat att uppdra något specifikt till Regionstyrelsen. Däremot har nämnden föreslagit RS att besluta i olika frågor, bland annat att ge Regiondirektören uppdrag att genomföra projekt, utreda m.m. Nämnden har även beslutat föreslå Regionfullmäktige att besluta i vissa frågor, bland annat avseende motioner.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Kontrollpunkter

2.1 Vilka krav ställer nämnden på uppföljning och rapportering?

Resultat/Bedömning

- Tertialrapportering efter årets första tertial.
- Delårsrapport efter andra tertialet.
- Årsredovisning efter 2020.
- Månatlig lägesrapport från hälso- och sjukvårdsdirektören som sammanfattar hälso- och sjukvården.
- Månatlig uppföljning utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mätplan.
- Fördjupningar med åtgärder. Baseras på riskbedömningar utifrån målen bästa vårdkvalitet och tillgänglig vård.

2.2 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Nämndens arbete har följts upp och rapporterats enligt vad som anges i nämndplan och mätplan. Det ska dessutom tas fram underlag till en analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården. Regiondirektören ska återkomma med delrapporter av detta vid varje hälso- och sjukvårdsnämnd i enlighet med IK-planen.

2.3 Har nämnden säkerställt åtgärder med anledning av de granskningar som landstingets/regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?

Regionens revisorer har, under 2020, genomfört ett antal granskningar, förstudier och uppföljningar inom Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Av de svar som revisorerna erhållit på granskningarna från nämnden (och Regionstyrelsen) framgår att nämnden tagit till sig de synpunkter som revisorerna framfört och i de flesta fall vidtagit åtgärder.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kontrollpunkter

3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

Resultat/Bedömning

Av den fastställda nämndplanen framgår att "För att inte skapa parallella system för internkontroll och övrig uppföljning, såsom månadsuppföljning, delårsrapporter och andra lägesrapporteringar, omfattar internkontrollen all uppföljning, vilket underlättar ledning och styrning då helhetsbilden blir tydligare." Nämnderna har genomfört riskanalyser vars resultat inarbetats i nämndplanen. Den uppföljning som nämnden får månatligen utgör alltså även en uppföljning av den internas kontrollen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har, i enlighet med regionens system för internkontroll, genomfört månatliga kontrollåtgärder för verksamhetsåret 2020.

Nämnden beslutade vid sitt sammanträde i maj om ett tillägg till nämndens internkontrollplan. Regiondirektören fick i uppdrag att genomföra en analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården. Direktören har återkommit med delrapporter av detta vid Hälso- och sjukvårdsnämndens samtliga möten i enlighet med internkontrollplanen

3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Resultat av internkontrollplan har redovisats för nämnden.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Kontrollpunkter

4.1 Ryms nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

Resultat/Bedömning

Inga avvikelser har noterats.

4.2 Har nämnden tagit enskilda beslut av särskild vikt som bör uppmärksammas?

Nämnden beslutade om "inspel till regionplan 2021 med anledning av coronapandemin" 20-05-12 §93.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 20-05-12 §96 1. Att uppdra till regiondirektören att ta fram underlag

för analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården, samt
2. Att RD ska återkomma med delrapporter av detta vid varje hälso- och sjukvårdsnämnd i enlighet med Internkontrollplanen.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Kontrollpunkter

5.1 Rapporteras delegationsbesluten till nämnden?

Resultat/Bedömning

Av nämndens protokoll framgår att det genomförts en redovisning av delegationsbeslut vid nämndens möte 2020-04-28 (§ 70)

5.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll anslagits på den elektroniska anslagstavlan?

Granskningen har omfattat nämndens (9) protokoll under 2020. Protokollen har i samtliga fall justerats inom fjorton dagar. Vissa paragrafer har direktjusterats. Nämndens protokoll har anslagits på regionens elektroniska anslagstavla i rätt tid.